II. évfolyam. Székely-Udvarhelytt, 1899. deczember 3. 49. szám.

UDVARHELYI HIRADÓ

SZÉPIRODALMI, TÁRSADALMI, KÖZGAZDASÁGI HETILAP.

Előfizetési árak:
Egész évre 4 frt, fél évre 2 frt, negyed évre 1 forint.
Egy szám ára 8 kr. — Községek-, körjegyzők- és tanitóknak egész évre 3 frt. — Megjelen hetenként egyszer, vasárnap.

Felelős szerkesztő és kiadótulajdonos:
Becsek Aladár.
Főmunkatárs: **Cs. Szabó Kálmán.**

Hirdetések a legolcsóbban számittatnak. A bélyeg dij külön minden beiktatásnál 30 kr. Nyilttér sora 25 kr.
A hirdetés és nyilttér dija előre fizetendő.
Szerkesztőség és kiadóhivatal: Becsek D. Fia könyvnyomda

Egy miniszteri rendelet.

(Gy.) Az állatkereskedés gazdasági szempontból egyik fontos tényező s ennek élénksége vagy akadályoztatása hatással van az ország kereskedelmi forgalmára is. Olyan állattenyésztő ország, mint a milyen honunk, reászorul a felső rendeletekre, a mely lehetővé teszi az állatkereskedés zavartalan forgalmát. Miként az emberiségre a borzasztó pestis már megemlitésre is óriási félelmet okoz, a marhavész s ragályok terjedése ép igy megdöbbenti a gazdaközönséget. Az intézkedések, melyek e téren tétettek, vagy nem váltak be, vagy a végrehajtásánál nem jártak el elég lelkiismeretesen, mert itt is, ott is felütötte fejét az ijesztő ragály, mely zárlatokat eredményezett, melyek viszont bénitották az állatkereskedést s ezzel kapcsolatosan az állattenyésztést is.

A m. kir. földmivelésügyi miniszter most átlátva az intézkedések s ezek foganatositásának szorgos szükségét, rendeletet bocsátott ki a törvényhatóságokhoz, melyben szigoru intézkedéseket tesz, hogy vége legyen annak a sok visszaesésnek, melyet a zárlatok az állatkereskedésnél szültek. Remélhető, hogy ezzel vége lesz a ragály minduntalan való fel-feltörésének s Magyarország állatkereskedése régi zavartalan medrébe fog visszatérni. E rendelet a közös vámterület kereskedését szabályozza, mert a zavartalan forgalom főként e téren kivánatos. A bel- és kivitel szabadsága Ausztriába és viszont fontos tényező gazdasági életünkbe. De mivel igen könnyen hurczoltattak be már Ausztriából ragályok a lelkiismeretlen ellenőrzés miatt vagy miéink sokszor koboztattak el a Lajtán tul, mert betegség csiráját vitték oda, ez egyszerre meg fog szünni azon terjedelmes és kimeritő rendelet utján, melynek a földmivelésügyi miniszter is kéri a minél szélesebb körben való elterjeszését, mely rendeletet alispánunk az elmult heteken tett közzé.

E rendelet az állati nyersterméneyk és ragályt hozó tárgyak forgalmát szabályozza, mely lehetővé teszi a becsületes kereskedést Ausztriával szemben is. Az ellenőrzés szigoritása hajókon és vasutakon, a keleti marhavész vagy ragály megfigyelése, melyről, ha behurczoltatott, távirati értesitést maga a miniszter vár, a kereskedés akként való módositása, hogy a szállitmányok csak az esetben továbbithatók, ha azon a helyen, a hol a vásár történt, előzőleg negyven napig nem volt járvány, a hizlaló telepek szabályozása, melyhez egyenes vasuti összeköttetés legyen, mind az állatkereskedés körül oly fontos rendszabályok, melyek csak fejleszteni fogják ugy a kül- mint a belkereskedés forgalmát. Különös figyelemre való ujitás az, hogy mindkét ország előleges bejelentés nélkül ellenőrző közegét meggyőződés végett a másik területére átküldheti. Ezek utján az ellenőrzés közvetlen lehet, a mi szintén kedvezően fog hatni.

Ezzel kapcsolatosan egy más rendelet is látott napvilágot, mely a marhalevelek gyors kiállitása utján a kereskedés élénkségét akarja előidézni. Eddig a kevés személyzet miatt csak hosszu várakozási idő után történhetett a vásár teljes megkötése s minthogy a személyzetet szaporitják, gyors és akadálytalan lesz a forgalom.

Egy futólagos áttekintése ez annak a terjedelmes rendeletnek, melyet alispánunk közzé tett s melynek szigoru hangja csak arról győz meg, hogy minden legkisebb mulasztás is szigoru büntetéssel lesz sujtva. Tehát vége van annak a kényelmes nembánomságnak, melyet az állatkereskedés ellenőrzése körül észlelhettünk.

A mi piaczunk kicsiny, de a székely állattenyésztés jó hire sok külföldi s főleg ausztriai marhakereskedőt vonz ide, kik vaggonszámra viszik el innen állatainkat, tehát kicsinysége mellett is a nemzetközi kereskedelemben is szerepet játszik Cseppek a tengernek is részei, de azok összesége a hajót is ringatni tudja, igy van ez a mi kis piaczunkkal is. Kicsinységében nem lehet lenézni, mert ez is egy kapocs a nemzetközi nagy kereskedés óriási lánczszemei között.

Örömmel fogadtuk a földmivelésügyi miniszter rendeletét, gazdaközönségünk érdekét tartva szem előtt, a melynek hasznára válik Ausztria és Magyarország közti azon megállapodás, mely e rendeletet eredményezte. A közös vámterület határai között nyiltabbá lesz a forgalom s nem fog bántólag hatni reá az a ragály, mely eddig áthurczolásokkal állatkereskedésünk megkötötte. Élénk emlékünkben van, hogy miként pusztitott nehány év előtt a sertésvész Magyarországon s mily óriási károkat okozott az állattenyésztésben. Az ily nagy csapást alig heverte ki a kereskedelem, már is megjelenik e rendelet, amely a tartós egészséges állapotot akarja megőrizni. Eredménye biztos, hatása elmaradhatatlan.

Belföld.

A magyar ipar a hazai piaczokon.

Tiz millió embernek forró vágya ebben az országban, hogy a magyar ipar boldoguljon s ha mégis a tiz millió között eddig tiz sem találtatott, a ki feltalálta volna ennek a biztos módját, ez azt mu-

Erzsébet királyné emlékezete.

– Irta: **Nosz Gusztáv.** — (2)

1853. évi augusztus hó 18-án történt az eljegyzés Ischlben s 1854. évi április 24-én volt az esküvő Bécsben. 1857-ben jött először férjével Magyarországba.

Mint Gizellát a hazába érkeztekor a világot megszabaditó keresztyénség hajnalhasadása követte, ugy Erzsébet megjelenése is a megujhodás, egy boldogitó kor pitymallásává lett.

Mint ama dicső emlékezetü magyarországi Szt. Erzsébet ruhájában isteni csoda következtében rózsává változik át az inségeseknek vitt táplálék, ugy lett az ifju fejedelem asszony ajakán az első szó a kiengesztelődésnek, az irgalomnak fehér rózsájává.

Körutja közben alkalma nyilt meggyőződni arról, hogy Magyarország a dinasztiára nézve az erő és erkölcsi hatalom kiapadhatatlan forrása; szive ösztönével felismerte a nemzet lovagias érzületét s elfogulatlan éles látásával már akkor kezdte méltányolni ügyünk igazságát.

A csodálatos finomságu asszonyi léleknek első megnyilatkozása egy kegyelmi tény. Az esküvőt követő napokban megjelent egy királyi kézirat, mely 400 politikai fogolynak teljesen, körülbelül 300-nak pedig részben elengedte hátralevő büntetését. Körutja alkalmával a 300 részére is kisütött a szabadság napja.

A végzet ugy akarta, hogy magyar földön ismerje meg mi a bánat, hogy a bánat forraszsza össze szivét a nemzet szivével.

Debreczenből kellett sietnie Budára elsőszülött leánykája, Zsófia betegágyához, ravataljához.

Melyik anyának nincs a szivéhez nőve különösen első gyermeke. Az első gyermek az, aki bevezeti az anyaság szent miszteriumába, aki szivébe egyenesen az Isten anyjának szivéből vett egy égi szikrát, az önzetlen szeretet, a fájdalom, a legmagasztosabb anyai érzés szent szikráját.

Magyar földön tette a sors először fejére a szenvedés töviskoszoruját.

„Ha – ugy mond – a megpróbáltatás arra való, hogy megismertesse velünk alattvalóinak szivét, ugy mély bánatomban is boldog vagyok, hogy annyira megismertem.“

Mikor a königgrätzi csatavesztés s a szép velenczei tartomány elvesztése végleg beigazolta a régi rendszer tarthatatlanságát, az uralkodó is belátta, hogy szerető hitvesének szive jobban megmutatta a helyes irányt.

A győzedelmes porosz hadsereg Bécs felé nyomulván, Erzsébet egész családjával Budán keresett menedéket.

Ő maga mondotta: „Ez a nemzet, mely Mária Terézia mellé állott, mikor az egész világ elhagyta, ma sem felejthette el a Moriamur fenkölt jelszavát. Megyek hü magyarjaim közé.“

Magyar érzületéről tanuskodik az a nyilatkozata is, amelyet ugyanabban az időben gr. Andrássy Gyula előtt tett: „Ha Olaszországban rosszul mennek a császár dolgai, az nekem fáj, de ha Magyarországon mennek dolgai rosszul, az engem megöl!“

Igazán egy magyar uralkodónőhöz méltó szavak ezek! A trónra való volt, megvalósitván a költő szavait:

„Hogy aki fényben milliók felett van,
Legyen dicsőbb erényben, hatalomban.“

De reánk nézve nem csak neje volt ő az uralkodónak és részese azon hódolatnak, melylyel a nemzet körülveszi a király személyét, hanem több volt ő nekünk: védő asszonyunk, patronánk.

2. Patrónánk. „Én politikához nem értek“ mondá egyszer királynénk Jókaihoz, mire koszorus költőnk azt felelte: Legmagasabb politika egy ország szivét megnyerni és ahhoz Felséged bizony ért.

És valóban. Sötét rabságunkból szabaditó angyalunk lett, kinek első megjelenésére felengedett a fagy a szivekben, kinek jóságos keze gyógyitó irt hozott a magyar nemzete kétségbeesett fájdalmára.

Reménytelenül nézett a nemzet a jövőbe messze, elérhetetlen messze az igéret földje. Oly borzasztóak voltak az ellentétek egy dicső szabadságharcz után elbukott ország és a császárság között, hogy azoknak kiegyenlitése szinte lehetetlennek látszott.

Akkor küldte őt szerető jó szivével az isteni gondviselés, mikor igy az örvény szélén állottunk, mikor a földre tiport nemzet sirját népek ezrei vették körül s az ember millióinak szemében gyászköny ült.

Akkor, mikor nagyjaink sulyos rabbilincsek közt görnyedtek és boldognak mondhatta magát az, aki a számüzetés keserü kenyerét öntözheté hulló könnyeivel és a haza legnagyobb fia ajakán e keserü szó fakadt: „Kövessetek, temetkezzetek! Nincsen e nemzetnek feltámadása.“ Egy egész ország készült a nagyszerü halálra.

tatja, hogy ez a mód nem ott rejtőzik, ahol a kutató elmék keresik: a teoriák között s nem is egy olyan titkos rugón sarkallik az, amely rugót fel kell keresni, hanem hogy ez a titok bele van szövődve a mindennapi élet kiszámithatlan és megszámlálhatlan tekervényeibe s rugó ereje el van osztva elemi sokaságu és elemi kicsinységü tényezők egymást vonzó és taszitó viszonyán és aki ezen a téren gordiusi vágással akar czált érni, hamar rájön, hogy csak a saját illuzióit vágja keresztül.

Előre bocsátottam ezt, hogy eleve elháritsam magamról azt a feltevést, mintha ez alkalommal többet képviselnék itt a nemzeti egytizedmilliomod részénél s mintha előadásom azt a csodaszert tartalmazná, melyet ama tiztől vár a haza.

Ugyis az a baj, hogy a mi nemzetünk az ő becsületes naivságában még mindig sokat ad a spontán lelkesülések és hangzatos határozatok alakjában igérkező csodaszerekre s csak hosszu kára nyomán kezdi lassankint belátni, hogy azon az elpusztult szomoru mezőn, melyen a magyar ipar tengődik, sem kormányintézkedéssel, sem a felső tizezrek rajongásával egyszerre paradicsomot teremteni nem lehet.

Ha valahol, itt bizonyosan áll az igazság, hogy csak lépésről-lépésre lehet haladni s aki a legszerényebb eredményekre számit, annak lehet reménye a közös óhajt a megvalósulás utján, bárha csak egy vonalnyival is előbbre vinni. Mert valamennyiünk közérzésében el van vetve a magva a segités őszinte vágyának, ebben a termékeny talajban terem is gondolat és virág elég elég, maga körül is talál az ember eleget, de nem az teszi a nagyobb hasznot, aki a legszebben csokorba tudja kötni a bajok jellemzésének s az óhajok nyilvánulásának legtöbb virágát, hanem aki a sok mentő gondolat közül, hacsak egyetkettőt is, de olyant tud kiválasztani, amely nem hervad el azonnal a levegőn s amely sem az útszéli, sem a melegházi virágok közé nem tartozik.

Az iparpártolásnak legimponálóbb példája az, melyet az ország legnagyobb fogyasztója s megrendelője, a magyar állam mutathat fel a maga nagyvállalataival és vasutaival. Évről-évre megkapjuk ezekre nézve azt a nyilvántartást, mely hatalmasan növekvő számoszlopokban ad számot a magyar termelésü czikkek felhasználásáról.

Ezt a rendszert folytatnunk kell tovább, habár kisebb arányokban is. Hasonló oszlopzatokat állithatunk be mi is mindazon helyekre, melyek a magyar ipar czikkeinek nagyobb fogyasztó forrásait képezik.

Egyelőre a magánfogyasztást nincs módunkban irányitani. De mindazon fogyasztó forrásokat, melyek közpénzekkel fizetnek, tehát a törvényhatóságokat, városokat, községeket, állami és autonom hivatalokat, nagyobb testületeket s intézeteket igen. S ezekre nézve nem szabad megelégednünk azzal, hogy a kormány hozzájuk buzditó felhivást intéz, mert az ily felhivások aktaszerü elintézésben részesülve, feledékenységbe mennek. Állandó és rendszeres nyilvántartásokkal szükséges erkölcsi ellenőrzés alá venni e nagy megrendelési helyeket épugy, mint az ismeretes vasuti nyilvántartás évről-évre kimutatja emelkedő számoszlopaiban az eredményt s a külföldi beszerzéseknek okát adja. Az sem elég, hogy e nyilvántartás vezetését a kormánytól kérelmezzük, mely vagy teljesiti kérelmünket, vagy nem, hanem készségünket kell felajánlani, hogy kerületeikre nézve e munkát a kamarák bevezetik s maguk elvégzik, a kormány csak az iránt intézkedjék, hogy a kivánt adatokat a kamarák könnyen megkaphassák. Ekként kerületenkint pontos nyilvántartást nyerhetünk a közszállitások képéről s a közpénzen eszközölt megrendelések származási viszonyairól. A kamarák évi értekezletei számára e kerületi kimutatások öszesithetők s feldolgozhatók és pár év alatt abba a helyzetbe juthatunk, hogy e beszédes nyilvántartás tanulságai alapján kérhetünk, követelhetünk intézkedéseket. És a mi számoszlopaink is ugy kiépülnek, hogy rajtuk a magyar ipar egy jelentékeny épülettesten fog megnyugodni.

A másik lépés inkább erkölcsi téren mozog. Arra, hogy a fogyasztó közönség nagy tömegét mintegy felrázzuk s a magyar ipar pártolásához átforditsuk, nem igen gondolhatunk és az erre irányuló lokális fellelkesülésektől kevés jót várhatunk. De állandóan résen állani s minden kinálkozó alkalmat bizonyos egyöntetüséggel kihasználni nem felesleges. Például a magyar iparczikkek és termékek ellen Ausztriában folyó izgatások ujra felébresztették a retorziónak azt a már sokszor elaludt gondolatát, mely valamikor a „védegylet“ jelszavában és fogalmában volt ismeretes s melynek lényege az, hogy minden magyar ember a saját háza küszöbén állithatja fel magának a külön vámterület védvonalát, ha akarja.

De ennek az akaratnak nem a divatos alkalmiságok görögtüzéből kell hatásosan kilobbannia, hanem a nemzeti érzés természetes melegéből kell táplálkoznia. Ezt az érzést ápolni, ezt az irányzatot növelni és elevenségben tartani hazafias és okos dolog s első sorban a kamarák erkölcsi kötelessége.

A kamarák az aktuálitások hangulatait kihasználva s ilyenek hiányával helyes ürügyeket teremtve, oly működést fejthetnek ki e téren, hogy a védegyleti szellemben való nemzeti mozgalom mindig az izlés és komolyság keretei között marad s lobadó lángjai a gondozás alatt uj és uj táplálékot nyerhetnek. E munkájokban a kamarákat bizonyára nem feszélyezné sem a sovinizmus, sem a naivság vádja s ha magatartásuk a rajongás és makacsság bizonyos szinezetével birna is, igazolást nyerne ez éppen annak a nagy miniszternek a példaadásban, a kire már fentebb hivatkoztunk.

Ez a feladat illik a kamarákhoz, mert az erkölcsi misszió egy eleme nyilvánul e tevékenységben s végre is a kamarák hivatása nem abban csucsosodik ki, hogy adminisztrativ téren a nyilvántartások rubrikái közt évődjenek, vagy hogy nyers anyagot napszámoljanak a központi érintkezésekhez, hanem hogy mindezen alsóbbrendü tevékenységek mellett erkölcsi irányitói legyenek a közgazdasági tér mozgalmainak, őrszemei az eseményeknek.

Sz—y G—a.

Ujdonságok.

Esküdtbirósági elnökök. Az 1900-ik év tartamára a székelyudvarhelyi törvényszék esküdtbiróságának elnökéül *Mentovich* Gyula törvényszéki elnök, állandó helyettesül *László* Domokos törvényszéki biró jelöltettek ki.

Városi közgyülés. Székelyudvarhely város képviselőtestülete 25-én d. u. dr. *Gyarmathy* polgármester elnöklésével rendkivüli közgyülést tartott, mely iránt a testületi tagok élénk érdeklődést tanusitottak. A tárgysorozat első pontjaként a tanács tett javaslatot az aszfaltburkolatra nézve, melynek értelmében a képviselőtestület elfogadta, hogy az elkészitett részt átfogja venni, azonban függővé teszi azt az uj árlejtésig, amely decz. 10-ére tüzetett ki. Az elkészitett rész folyókáinak befedése ügyében is lett határozat hozva, amennyiben azt a tanács és az egyes háztulajdonosok ideiglenesen deszkával fogják befedetni. A járda tisztántartása végett a főkapitány utasittatott a szabályrendelet szigoru betartására. A szombatfalva—szovátai utra vonatkozólag a közigazgatási bizottságnak 2366—1899. számu határozata, mely szerint utasitja a tanácsot afelől gondoskodni, a tanács javaslatára meg fog fellebbeztetni, melynek keresztülvitelére a polgármester, tiszti főügyész és dr. *Kovács* Mór képv. testületi tag küldettek ki.

Kinevezések. A vallás- és közoktatásügyi miniszter *Kozma* Miklós és *György* Károly fiatfalvi tanitókat állami tanitókká kinevezte.

András napja. Novemberben nevezetes névnap nap van: András napja. Mivel pedig statisztikai adatok szerint a magyar haza állampolgárainak egyhuszadrésze ezt a szép nevet viseli, ősidőktől fogva e napon estek a legvidámabb névnapi ünnepek, amelyhez hasonlók még csak a tavaszi József és Sándor napok szoktak lenni. *András* napja alkalmából a vármegye tisztviselői kara, élén gróf *Lázár* Ádám főjegyzővel, tisztelgett dr. *Damokos* Andor alispánnál, aki a szivélyes óvácziót meleg szavakkal köszönte meg s biztositotta a tisztikart állandó és változatlan jóakaratáról.

Akkor jelenik meg ő, a békitő angyal, kezében a zöld olajággal.

Szerető szive megszólalt és megnyiltak a börtönök. Kezének intésére lehullottak a rablánczok.

Kegyes szózata hont adott a hontalannak.

Derült mosolyával verőfényt varázsolt beborult hazánkra. Sirdombokat egyengetett simára.

Sokáig tartott a gyülölet politikája, mely Magyarországot feláldozta az egységes Ausztria elvének.

Megpróbálkoztunk a reménnyel, megkisérlettük a hittel, de egy még hátra volt, az, hogy a nemzet a dinasztia egy tagját igazán, szive mélyéből megszeresse.

Erzsébet királynénknak volt fentartva, hogy a legridegebb politikába az emberi érzést vigye be és hogy képviselje a szeretet azon politikáját, mely Magyarországot visszadta önmagának.

A politika, melynek férfiak a képviselői, sebet üt és az emberiségnek el kellene vérzenie, ha női kezek nem gyógyitanák e sebet. Erzsébetünk gyógyitotta e sebünket.

És nem jött többé a nagyszerü halál, hanem egy „jobb kor mely után, buzgó imádság epedez százezrek ajakán.“ Jól mondja báró Eötvös József: „Ha egy korona, mint a miénk 1848-ban összetörött, azt csak a nép szivében ébresztett nagy érzelmek lángján forraszthatjuk össze.“

Ezeket az érzemeket ébresztette a királynénak azon szeretete, mely önkéntelenül mozdul meg a szivben s a halhatatlanság csiráit már ott rejti a fogantatásban.

A néplélek ösztöne megérezte azt, hogy mig mások lenéztek bennünket, ő megbecsült, mig mások kisebbitettek, ő felmagasztalt.

A politikai viszonyok nyomása és államférfiaink bölcsesége mellett az ő kifogyhatatlan szeretete készitette igy elő az 1867-iki kiegyezést, ama nagy alkotást, mely ujabb állami létünknek alapja.

A küldöttségnek, mely felkérte, hogy magát megkoronáztassa, azt válaszolta: „Öremmel teljesitem a nemzetnek önök által nyilvánult kivánságát, mely saját forró ohajtásommal találkozik és áldom az isteni gondviselést, mely e magasztos perczet megérnem engedte.“

A koronázási ajándékot a szabadságharcz rokkantjainak, az elesettek özvegyeinek és árváinak ajánlotta fel.

Ez egy szebb jövőnek, a bizalomnak, a hitnek záloga lett. A szabadságharcz dicső vértanui, kik jeltelen sirokban aludták örök álmaikat, megnyugodtak haló poraikban, hogy véröket nem ontották hiába.

Igy lett Erzsébetünk Magyarország valóságos királynéja, patronája. Mint ilyen kézen fogta férjét, a másik kezén a nemzetet s a két kezet egymásba téve, ugy lépett be a magyar nemzet historiájába, mint a kibékülés géniusza. Boldogságos szüz Máriának, kinek az alakja a pénzeinkre van verve, igy lett édes testvére, igy jutott vele egyenlő rangba a magyarok szivében.

Valóban igazat mondott királyunk, midőn megdicsőült királynénkról azt mondotta: „Sirathatják a magyarok Erzsébetet, mert benne legnagyobb pártfogójukat vesztették!“

3. A legelső magyar asszony. Védőasszonyunk azonban csak akkor lett nemzetünk igazi anyjává, igazi *magyar asszonnyá*, akkor lett egészen a mienk, midőn édes anyai nyelvünkön szólt hozzánk.

A béke meglévén pecsételve, a politikába többé nem avatkozott, de azért politika volt abban, hogy Magyarországon szeretett tartózkodni, hogy Gödöllőt a királyi család tartózkodási helyévé tette.

A szivéhez kezdett ölelni mindent, a mi magyar és ami hallatlan vakmerőség volt abban a korban: magyarul kezdett tanulni és elsajátitotta a magyar nyelvet. S a magyar szó oly édesen zengett ajkairól, mintha bölcsődalát magyar anya danolta volna. Falk Miksa volt nyelvmestere.

Ösmerője lett igy féltve, rajongva imádott nyelvünknek, e klenodiumnak, mely egyetlen jószágunkul maradt meg, mikor egészen koldussá tettek bennünket; ismerte iróinkat, kiknek megadatott a szentlélek tüzes nyelvével szzólniok, kik hangot adtak szabadság és megbecsülés iránt táplált vágyainknak, kik szárnyat adtak a rabmadárként gubbasztó nemzeti géniusznak, kik kijelölték fejlődésünk utját, hogy ezen haladva, biztosithassuk létünket az idők forgatagában.

Velünk érzett, beleélte magát szellemi életünkbe, gondolataink és érzelmeink világába, történetünkbe, irodalmunkba.

Br. Eötvös József mély reflexiói, bus érzelmei az ő szivében keltették a legtisztább viszhangot. A legélénkebben érdeklődött függetlenségi harczunk minden részlete iránt. Fenkölt gondolkodását a legnemesebben jellemzék azon ritka szép szavai, a melyeket Horváth Mihály történetiróhoz, mint a kitől az egész tény körülményeire nézve felvilágositást kért, intézett: Én a leplezetlen történelmi igazságot keresem, azért elvárom, hogy felelete teljesen őszinte lesz, annál is inkább, mert hiszen abban az időben még nem is voltam a dinasztia tagja, férjem nevében pedig, aki ugyszólván gyermekifju volt még akkor, sok olyasmit követtek, ami, hogy megtörtént, ő fájlalja legjobban. Higyje el, ha tehetségünkben állna, férjem és én volnánk az elsők, akik Batthyány Lajost és az aradi vértanukat életre ébresztenők.

Talpig magyar lett, egészen magyar a szabadságharcz nagy gondolatában. (Vége köv.)

Áthelyezés. A kultuszminiszter *Kun* Sarolta felsősófalvi állami elemi iskolai tanitónőt a medgyesi áll. elemi iskolához áthelyezte.

Uj közigazgatási biró. Mint értesülünk, *Tibád* Antal országgyülési képviselő közigazgatási birói kinevezése már a közel jövőben várható. Az ő kinevezésével megüresedő Székelyudvarhely kerületi képviselői állásra hir szerint *Ugron* János volt alispán egyhangu megválasztása biztosra vehető.

A Nőegylet fillérestélye. A nőegyletnek 29-én tartott fillérestélye mindkét tekintetben fényesen sikerült, a melyért az érdem a fáradhatatlun rendezőnőket, *Doros* Iluskát és *Félegyházy* Mariskát illeti. A kik ismerik és tudják azt, hogy egy ilyen estély rendezése mily nagy fáradságot igényel, de még azok is, akik minderről semmi értesüléssel nem birnak, hanem csupán a látottakból alkothatják meg véleményüket, csak elismeréssel adózhatnak a kedves rendezőnők iránt. A müsort Berczik Á. egyfelvonásos vigjátéka, *A bálkirályné* töltötte be. *Bokross* Irénke a Natália szerepében egy kifogástalan, gondos lelkü mamát mutatott be; *Szabó* Ilonka a Josefin leány szerepét kitünően interpretálta. A férfiak: *Ravasz* Árpád, *Szilágyi* Sándor, *Fodor* Boldizsár, *Szöllősi* Ödön, *Kovács* Lajos és *Bartha* Gábor valóban műkedvelőknél szokatlan nyugodtsággal, semmi, vagy talán nagyon kevés kifogásolni valóval játszodták végig szerepüket, mindegyre derültséget keltve a distingvált közönség soraiban. A műkedvelő hölgyeknek hatalmas virágcsokrokkal kedveskedtek. A közönség, mely a szinházzá alakitott termet zsufolásig megtöltötte, hálás és elismerő volt s egész este igazi élvezettel hallgatta az előadást és bőven juttatott tapsokat a közremüködők mindenikének. Az előadást tánczmulatság követte, mely a késő éjfélbe nyult bele. — A 6-iki estély müsorát társasjáték és czigányzene fogja betölteni.

Szabadságolt megyei pénztárnok. *Lukácsffy* Dénes megyei pénztárnok a napokban lejárt 6 heti szabadságát ujabb három havi szabadságidővel hosszabbitotta meg.

Uj postabélyegek. Tudvalevő, hogy 1900. évi január 1-ével koronaértékben számitott uj postaértékczikkeket hoznak forgalomba. És pedig, mint értesülünk, következő postabélyegeket adnak ki: 1 fillér, 2 fillér. Az 1 filléres (fél kros) levélbélyeg csak kiegészitő jegy lesz. A 2 filléres hirlapbélyeg marad. Ezenkivül lesznek 3, 4, 5, 6, 10, 25, 30, 50, 60 filléres, 1 koronás és 3 koronás postabélyeg jegyek. Lesznek továbbá 6 filléres (helyi forgalom) és 10 filléres (tovább menő), zárt levelezőlapok. A nyilt levelező-lapok belföldi forgalomban 4 filléres, válaszra szánva 4–4 filléres postabélyegjegyekkel lesznek ellátva. Az 5 filléres levelező-lapokat Ausztriával, Bosznia- és Herczegovinával, Németországgal, Szerbiával és Montegenegróval való forgalomban, a 10 filléres levelezőlapokat pedig a nemzetközi forgalomban fogják használni. Ezenkivül nyomtatnak kis- és nagyobb alaku 10 filléres levélboritékot. A szállitólevelek értéke megmarad koronaértékre átszámitva. Nyomtatnak továbbá 10 filléres postatakarékpénztári lapot és 62 filléres távirati lapot. A mostani bélyegjegyek és postaértékek egyideig még forgalomban maradnak. Külön hirdetményben fogják közzé tenni azt a határidőt, midőn a mostani bélyegjegyek a forgalomból teljesen kivonatnak.

Választókerületek kiigazitása. *Széll* Kálmán miniszterelnök mint belügyminiszter a képviselőház szerdai ülésének végén törvényjavaslatot nyujtott be nehány községnek, pusztának, telepnek más választókerületbe történő beosztásáról. A javaslat minket érdeklő része ugy intézkedik, hogy Székely-Udvarhely rendezett tanácsu várossal egyesitett Szombatfalva község a Székely-Udvarhely városi választókerületbe kebeleztetett át. A törvényjavaslat indokolásában az az ok van kifejtve, hogy Szombatfalva összeépülve Székelyudvarhelylyel, a választók is ide osztattak be.

Iparosok fillérestélye. A Polgári önképző- és betegsegélyező-egylet 4-iki fillérestélye minden valószinüség szerint a szezon egyik kimagasló ilyen estéje lesz. Müsorát a rendezők igen ügyesen állitották össze, amelyhez még hozzájárul a konfetti-csata és világposta, amelyek tudvalevőleg igen élénkké szokták tenni az egyes piéce közötti szüneteket. Az estélyen *Embery* Árpád felolvas, *Jánosy* Iluska énekel, *Veress* Nella és *Stick* József szavalnak. Rendezők: *Barabás* Anna, *Szombatfalvy* Teréz, *Soha* Aladár és *Győrffy* Lajos.

Lapunk mult hó 19-iki számában közöltük volt *Szent-Királlyi* Árpád ur egy nyilatkozatát. Erre vonatkozólag kérettünk föl arra, hogy a közelebbről nyomtatásban is megjelent zsinati beszédekből t. olvasóink kellő tájékozódása végett itt leadjuk *Ferencz* József unitárius püspök urnak „A hithüség és áldozatkészségre buzditó beszéd"-jének azon passusát, melyet a fentebb emlitett nyilatkozat aposztrofálásnak minősitett. Ez a passus szószerint igy hangzik:

„Hitünkért többé nem üldöznek, nem zárnak ki a hivatalokból. A tehetség előtt nyitva van az ut minden tisztességre és méltóságra. A legfelsőbb kitüntetésekben is éppen ugy részesülhetünk, mint bármely más vallás közvetitői. S nekem ugy tetszik, mintha ma mégis sokan kevésbé ragaszkodnának vallásunkhoz, kevésbé becsülnék azt, mintha némelyek még kényelmetlennek tartanák magokra nézve azt, hogy ők unitáriusok. És ami feltünőbb, nem is annyira a nép gyermekei között találkozunk ilyen jelenségekkel, hanem inkább a magát müveltnek tartó osztálynál. Olyan egyének térnek át más vallásra, akiknek családja évszázakon át disze volt egyházunknak. Ezeket, habár csak szórványosan is látva, valóban nem tudom, hogy ha a 17-ik és 18-ik évszázad üldözéseinek ma lennénk kitétetve, ha vallásunkért ma zárnák ki embereinket a hivatalokból s ma fosztanák meg egyházunkat javaitól: vajjon mi megtartanók-e hitünket, megtartanók-e egyházunkat?"

A hű szolgálatok kitüntetése. Azon gazdasági cselédek, akik negyven évig megszakitás nélkül kifogástalanul egy birtokban szolgáltak, megkapják azt a diszérmet, melyet a király hü szolgálatok kitüntetésére ötven évi uralkodás jubileuma alkalmával alapitott. Darányi Ignácz földmivelésügyi miniszter, miután eddig a hatóságok és birtokosok különféle módon jártak el, — most értesitette a törvényhatóságokat és a gazdasági egyesületeket arról, hogy az igény-megállapitásának mi az utja-módja. Mivel a hü cselédek érdekében kivánatosnak tartjuk, hogy a birtokosok utánjárjanak annak, hogy az arra méltók a kitüntetést megkapják, — közöljük, hogy a miniszter kivánsága szerint a birtokosnak két tanu előtt aláirt bizonyitványt kell kiadni arról, hogy a kitüntetésre ajánlott egyén tényleg negyven évig, megszakitás nélkül, kifogástalanul szolgált birtokán, — a járási főszolgabiróknak pedig a bizonyitványt hitelesiteni kell azzal, hogy az ajánlott egyén magyar állampolgár. Ezt az okmányt aztán vagy az alispán vagy a gazdasági egylet utján kell fölterjeszteni a miniszterhez.

Ajánlott hivatalos levelek. A belügyminisztérium vezetésével megbizott miniszterelnök az ajánlva feladott hivatalos levelek tárgyában körrendeletet adott ki az összes törvényhatóságoknak. E rendelet felszólitja a portomentes hatóságokat, hivatalokat, illetve, közegeket, hogy hivatalos leveleik zömét ne ajánlva adják postára, minthogy az ajánlott levelek kezelésével járó könyvelési és nyilvántartási teendők a napról-napra fokozódó forgalom mellett a postaszolgálat lebonyolitását nagyon megnehezitik. Ennek folytán felhivja a hatóságokat azirán való intézkedésre, hogy csak azon hivatalos levelek adassanak ajánlva postára, melyek pótolhatatlan okiratokat tartalmaznak vagy a melyekben határidő kitüzésről van szó.

Az állami erdők 1898. évi kezelésének üzemi mérlege. Az 1898. évi állami zárszámadás szerint az állami erdők 1898. évi üzemi mérlege 3.547,494 frt tiszta jövedelmet mutat, mely összegből a magyarországi erdőkre 1.743,701 frt, a horvátszlavonországiakra pedig 1.803,792 frt esik. A jövedelemként kimutatott összegből 3.398,724 frt 31 kr. tiszta bevételi fölösleget képez, 248.963 frt 73½ kr pedig az ingatlan és ingó vagyon gyarapodásából keletkezett, viszont azonban az ingatlanokat terhelő adósság 100,194 frt 03 krral gyarapodott. Az állami erdők értéke az 1898. év végével 103.145,338 frt 43½ krt tett.

Pesti Hirlap. Két évtizedes mult áll immár a Pesti Hirlap mögött. Két évtized bizonyitja, hogy hazánk e legelterjedtebb s igy legjobbnak elismert lapja méltó utódja lett a dicső emlékü Kossuth Lajos történelmi nevezetességü Pesti Hirlapjának. Ki vonhatná ezt kétségbe?! Hisz a Pesti Hirlap — mint a huszonegy év alatt megjelent minden sora bizonyitja — szabadelvü minden irányban, ugy politikai, mint társadalmi téren; független föl- és lefelé, a hatalommal és a nagyközönséggel szemben egyaránt; demokratikus minden izében s csüggedetlen hirdetője, terjesztője és rajongó hive a társadalmi egyenlőség megszentelt elveinek. Szabadelvüség, függetlenség, demokratikus egyenlőség — volt és marad a Pesti Hirlap programmja. E programmra esküszik, e programmhoz hü maradt mindenkor a szellemi munkások ama fényes gárdája, melyet a Pesti Hirlap (ugy a multban, mint a jelenben) maga körül csoportosit. Méltán mondhatjuk tehát ma hazánk legelterjedtebb lapját a legolcsóbbnak is: méltán ajánlhatjuk a nagy magyar olvasóközönség pártolásába; mert a Pesti Hirlap előfizetési ára egy hóra csak 1 frt 20 kr, negyedévre 3 frt 50 kr. Minden uj előfizető, aki deczember hó folyamán legalább negyedévre előfizet, szintén megkapja ingyen és bérmentesen a Pesti Hirlap nagy képes naptárát az 1900. évre. A kiadóhivatal czime, hova az előfizetési dijakat legczélszerübb postautalványon küldeni: Budapest, V. Váczi-körut 78.

A házalás korlátozása. *Hegedüs* Sándor kereskedelemügyi miniszter az összes kereskedelmi és iparkamaráknak megküldötte az ipartörvény 50. §. módositása tárgyában készült törvényjavaslatot véleményezés czéljából. A módositás lényege abból áll, hogy iparosok és kereskedők és ezek megbizottjai telephelyükön kivül csak oly iparost vagy kereskedőt kereshetnek fel, kik üzletkörükben az illető áru eladásával vagy felhasználásával foglalkoznak. Kivételesen azonban a jövőben megengedheti a kereskedelemügyi miniszter egyes iparczikkekre a fogyasztónál való megrendelés-gyüjtést is.

Egyetmás a helybeli Nőegyletről.

— Levél a szerkesztőhöz. —

Az „Udvarhelyi Hiradó" részére irta: ***Dorosné.***

Rég ideje, már a kora ősszel tartott „nőegyleti" gyülés óta készülök, hogy b. lapja egyik számában egy kis tért szives engedelmével igénybe veszek (a nyájas olvasó türelmét és figyelmét egyáltalán nem kérem, tudva ugy is, hogy czikkem megpillantásával röktön „nyájatlan" olvasóvá válik). Erről a csendben, nem lankadó buzgalommal munkálkodó egyesületről, s annak sokat ócsárolt, sokat szidott és még is az egész város intelligens közönsége által várva-várt estélyeiről: a filléres estékről hadd mondjak el ez alkalommal egyetmást, ma, a mikor az utolsó, ugy anyagilag, mint erkölcsileg tényesen sikerült est — (a mit sajnos, a rendezők „legjobb" barátnői sem vitathatnak el) — ép ugy, mint az ezt megelőző, — (melynek sehogyse sikerültét — fájdalom — én nem vitathatom el) — ugyszólván aktuálissá teszi azt.

Bod Károly kedves és nagyrabecsült titkárunk szájából, gyülések alkalmával — egyletünkről szólva — gyakran hallottam büszkén hivatkozni, hogy: ime a kicsiny mustármag terebélyes, szépen virágzó és gyümölcshozó fává nőtte ki magát. — Arra az időre, a mikor a kicsinyke magot — Ugron Lázárné nagyasszonyunk elnökletével — városunk lelkes hölgyei elvetették és szerető gyöngédséggel ápolták, én nem emlékszem, az én szemeim előtt már mint teljesen virágba borult erőteljes fa áll, fiatal leány koromban, mikor már magam is ott álltam a közkatonák soraiban, dicsőült emlékü Török Albertné Zeyk Lenke urasszony volt a vezér: ki élénk temperamentumával, rátermettséggel, erős energiájával diadalmasan segité előre — hogy ismét kedves titkárunk Bod Károly szavaival éljek — az életre való fiatal fa terjedését. A végzet azonban, melytől hiában kérdezzük „miért"? elszólitotta az élők sorai közül az elnököt, s az akkori asszonyok igen helyes ösztönüktől vezérelve, egy szivvel-lélekkel választották meg Török Pálné Koncz Polixéna urnőt utódjának . . .

Más idők és más emberek. Azóta csöndben, zajtalanul müködik az egylet, sokan vannak talán, a kik nem is tudnak egyebet róla, mint hogy „zsarolja" a közönséget, ha szerét teheti — szerényen, csöndesen nyujtja filléreit, azokat a filléreket, melyek kip-kop, kip-kop hullanak a hagyományos „pikszisbe" esetről-esetre és növekednek lassan, de szüntelenül, — mig forintokká, tizesekké, százasokká válva elvándorolnak oda, hová küldetésük visz, minden lárma nélkül, csupán egy-egy hálatelt, szépen megirt levelet hagyva maguk után nyomul, melyek soraiban egy-egy apátlanul árva szegény leányka hálaönnyének fiszfénye ragyog. Látták-é már önök — (már a kik e szerény sorokat figyelmükre méltatják) — ezeknek a levelek olvasásának hatása alatt a nőegylet — akarom mondani — az elnökasszonynak az arczát? (nálam ez a két fogalom teljesen egy). Igen ajánlanám, a ki még nem látta már csak azért is fáradjon el egyszer a gyülésbe, hogy a kérő és köszönő levelek felolvasását meghallgassa, az elnök arczáról azoknak hatását leolvashassa, — én azt hiszem és mély meggyőződésem, hogy azután senki sem vádolná az egyesületet zsarolással, sőt sietne mindenki tehetsége és körülményei szerint filléreit a czél érdekéért föláldozni, nem restelne az estélyekre eljárni, még ha nincs is a barátnői által megbámulható uj toilette-je, ha a műsor nem is igér valami sokat, ha a kávéházakban fesztelenebb az élet, sőt még abban a hihetetlen esetben is, ha a rendező csak a szerényen fent aláirott.

Oh azoknak a leveleknek olvasása közben, valami megbocsáthatatlan arrogánczia folytán én mindig azt hiszem, hogy az elnök és én egyet gondolunk: miért is nem lehet minden asszony egy-egy báró Hirschné, hogy enyhithetne minden nyomort és kielégithetne minden kérelmezőt!

Mikor azokat a kérvényeket olvassák, nézem, nézem az elnök-asszonyunkat és lelkemben mindig olyan lehetetlen vágyak támadnak: miért is nem vagyok müvész, szobrász, hogy vésbetném márványba ez arczot, ilyennek képzelem: a jótékonyság nemtőjének szobrát. Rég, régóta szemlélgetem, hisz évek óta tölti be e nehéz tisztet, azért még sem tudnám megmondani, milyen is ő? Milyen szinüek szemei, milyen vágásu a szája? Szép-e rut-e, fiatal-e, idős-e, én nem tudom — — csak valami megható gyönyört érzek a látásán, mintha ifju leánykoromból május hajnali álomra emlékeztetne, mintha első szülött fiunkat tenné karjaimba az, aki kint porladozik a temetőben — mintha kicsinyeim ajkáról ujra hallanám először: anyám! — A távolban el-elmélázó tekintete mintha mindig serkentene: ha nekünk adósunk maradt a sors, rójjuk le mi a tartozásunkat, enyhitsük fájdalmainkat a mások nyomorának, szenvedésének enyhitésével. — — — —

S bizony, most ez utolsó estén csak hulltanak a fillérek, kip-kop, kip-kop és a szép nagy közönségtől helyes kis summa gyült össze. Köszönet illesse érte a rendezők részéről ugy a megjelenteket, mint a szereplőket! Ezt a lelkes kis „truppot“, kik elkezdve a sugón, végezve a kis Jeanon, egyforma lelkesedéssel és kitartással küzdöttek a jó sikerért, és akik mindenesetre a vonzó erő nagyobbik részét képezték. — A szinrekerült kis szindarab is igen szerencsés választás volt, egy kis részlet az életből, melynek minden alakja él, mindnyájan ismerjük őket, itt élnek, mozognak körülöttünk, jó ismerőseink. A szerelmes kis leány, ki visszautasitásának tudatában bosszura vágyik. A nagyravágyó mama, ki nem sajnál sem kiadást, sem fáradtságot, sőt egy kis intrikát sem, csakhogy leányának nagy pártit, gazdag pártit szerezzen. A jó papa, ki kedélyesen hurczolja a pupucsot, mindaddig, mig az jó érzésébe nem ütközik. A három bálozó uracs, melyek föllázadnak, méltatlankodva, hogy: rongyos ötszáz holdért robotoltak! És végül Taszilo, a nagy statisztikus, a századvég legmarkánsabb kreaturája, aki egy mulatságos tévedés folytán milliomosnak hiszi a leányt és ott rögtön a bálban meg is kéri s mikor kiderül a tévedés, nincs annyi lelki ereje, nincs benne annyi, hogy is mondjam csak? annyi zsivány becsület, hogy igy szóljon a leányhoz:

— Kisasszony! én megkértem a kezét abban a hitben, hogy dusgazdag, ám vissza kell lépjek, mert kiderült, hogy nem az, mert szegény. Ez igaz, jellemtelenség, de én neveltetésem, elvem és annál a levegőnél fogva, a melyben élek, nem tehetek mást — bocsásson meg.

Nem, Taszilo akkor nem lenne Taszilo, Taszilo, aki quinteszenciája az önhittségnek, hiuságnak és gyávaságnak, ő saját magához hü maradván, nem mond le, világért sem — — hanem oly inpertinensül viseli magát, hogy a leánynak kell visszalépjen, ha van benne egy kis önérzet, — és minthogy van, visszalép, a mi, különben is nem szeretvén, elég könnyen is megy néki. — — — És lovagunk fájó, vérző szivvel nagyvigan elmasirozik. Ezer szerencse, hogy ott van Szabó Elemér, kit végre-valahára Táli mama is helyesen ismer föl. A lányos mamák ezzel a megnyugtató érzéssel látják legördülni a függönyt. (Ez esetben akadályokkal vesződvén, kissé ügyetlenül összeránczigáltatni.)

Szerkesztői üzenet.

Kéziratok nem adatnak vissza. — Névtelen levelekre nem válaszolunk.

L—y I—n, F.-R—os. Sorai határozottan megleptek, annyival is inkább, mivel mi kizárólag az Ön aláirására is megadtuk volna válaszunkat, mint ahogyan azt most is tesszük.

Az 1848. évi XVIII. t.-cz. 1. §-a szerint „gondolatait sajtó utján mindenki közölheti és szabadon terjesztheti“. Mi már egyalkalommal szóvátettük és kifejtettük azt, hogy a szabadsajtó nem szeretetreméltó intézmény. Soha sem is volt az, nem is csinálták annak, mivel nincsen az országban olyan reakczió, a melyikre már reá nem jött volna. Korlátozni akarják. Egyik itt akarja megszoritani, a másik ott. Mi részünkről szabadteret nyitunk a nyilt, őszinte ütközetnek. Meg lehet mérni szabad vitában, hogy vannak-é és milyen igazai az illetőknek. Természetesen azokat ha személyi éllel birnak, rendszerint megszokták fizetni a kiadóhivatalnak. Magától értetődik és minden ujságiró ember tudja azt, s ezért még soha nem vontak kérdőre — de hát mi jogon is tették volna azt? hogy mi azt, vagy amazt a nyilatkozatot hogy és miképen tettük közre lapunkban, — hogy az ilyen, az illető aláirásával megjelent czikkért kizárólag az illető a felelős, s ezért magára a szerkesztőség semminemü szolidáritást nem vállal, de nem is vállalhat, mivel az már ilyen alakban tisztán üzleti ügy, már pediglen, megbocsát nekünk Ön, ebben a szük világban az ember nem kergeti el magától azokat a gyér garasokat; sem Ön, sem más, sem mi.

Végül még felhozzuk azt, hogy ha azt mi nem tesszük, megteszi más, és akkor mi a manóért ne inkább mi tegyük meg, amikor abban kizárólag üzletet látunk, mert bizony mondjuk soha sem jutott eszünkbe az, hogy ezért, vagy annak közreadásáért, akadjanak emberek, akik bennünket, bár egy pillanatra is lelkiismeretlenséggel vádoljanak, s mi a jelen esetben is olyan ártatlannak érezzük magunkat, mint akár csak Ön. Mi azt hittük, hogy Önnel szemben is némi részben udvariasságot teljesitettünk, a midőn azt lapunkban közreadtuk, abban a lapban, a melynek Ön is előfizetője, s igy hát nem volt kénytelen azután fáradnia, külön költséget csinálnia, mert hogy az igy is amugy is megjelent volna, azt hisszük a felől, tudva azt, hogy gondolatait mindenki szabadon közölheti, Ön is meg van győződve, mert mi megvagyunk. Azonban, hogy fentebb emlitett igazunkat még jobban bizonyithassuk, t. i., hogy sem egy ember, sem párt szolgálatában nem állunk, hanem kizárólag a nagyközönség érdekeit tartottuk és tartjuk a szemünk előtt, készséggel állunk szolgálatára, ajánljuk föl lapunkat, ha arra a bizonyos czikkre megjegyezni valói vannak.

Nyomatott Becsek D. Fia könyvnyomdájában.

Szives figyelembe!

Azon körülménynél fogva, hogy 1900. január 1-ével a **koronaérték-számitás** kötelező lesz s ennek folytán a forint és krajczár megjelöléssel ellátott nyomtatványok helyett **uj nyomtatványok** válnak szükségessé, van szerencsém figyelmeztetni. hogy ezeket idejekorán beszerezni méltóztassék.

Bátor vagyok ezen alkalomból figyelembe ajánlani **könyvnyomdai műintézetemet,** mely a modern technika legujabb gépeivel lévén felszerelve, innen a legszebb és legjobb kivitelü mindennemü **nyomtatványok, könyvek, szines plakátok, részvények** és **értékpapirok, betéti könyvecskék, levélpapirok, számlák,** stb. kerülnek ki.

Becsek D. Fia
könyvnyomdája Sz.-Udvarhelyt.

Az 1895. évi cairói s az 1896. évi londoni egészségügyi kiállitásokon diszoklevéllel s arany éremmel kitüntetve.

Orvosi tekintélyek által kipróbált s nagyobb kórodákban kitünő sikerrel használt külszer:

REUMA-SZESZ

biztos s kiváló gyors hatásu a test bárminemü csúzos bántalmai, u. m. **köszvény, csuz, reuma, ischiás, asthma** stb. ellen.

Hatása némely esetben meglepő, amennyiben gyakrabban idültebb eseteknél is már egyszeri bedörzsölésnél a fájdalmakat teljesen megszüntette.

Fog- és fejfájást 5 percz alatt megszüntet.

Egy üveg ára használati utasitással **1 korona, erősebb üveg 2 korona 40 fillér.**

Főraktárak Budapesten:

Török József ur gyógyszertárában, Király-utcza 12. és **dr. Egger A.** ur gyógyszertárában, Váczi-körút 17. szám. — Ugyszintén a főváros összes s a vidék csaknem összes gyógyszertárában, valamint a készitő

Widder Gyula gyógyszerésznél
S.-A.-Ujhely.

Vidéki megrendelések pontnsan teljesittetnek.

Ugyszintén **Szekely-Udvarhelyen:**
SOLYMOSSY JÁNOS gyógyszerésznél.
Székely-Kereszturon: Baumgärtner Károlynál.

Richter-féle
Horgony-Pain-Expeller
Liniment. Capsici comp.

Ezen hirneves háziszer ellentállt az idő megpróbálásának, mert már több mint 30 év óta megbizható, **fájdalomcsillapitó bedörzsölésként alkalmaztatik köszvenynél, csúznál, tagszaggatásnál** és **meghüléseknél** és az orvosok által bedörzsölésekre is mindig gyakrabban rendeltetik. A valódi Horgony-Pain-Expeller, gyakorta Horgony-Liniment. elnevezés alatt, nem titkos szer, hanem **igazi népszerü háziszer,** melynek egy háztartásban sem kellene hiányozni. 40 kr., 70 kr. és 1 frt. üvegenkénti árban majdnem minden gyógyszertárban készletben van; **főraktár: Török József** gyógyszerésznél **Budapesten.** Bevásárlás alkalmával igen óvatosak legyünk, mert több kisebbértékü utánzat van forgalomban. **Ki nem akar megkárosodni,** az minden egyes üveget **„Horgony“** védjegy és Richter czégjegyzés nélkül mint **nem valódit** utasitsa vissza.

RICHTER F. AD. és társa, RUDOLSTADT
cs. és kir. udvari szállitók.

FIGYELEMRE MÉLTÓ!!

Van szerencsém ugy a helyi, valamint a vidéki n. é. közönség becses tudomására adni, miszerint a közelgő

karácsonyi és újévi idényre

üveg-, porczellán, és diszmüáru üzletemet és lámpa nagyraktármat

karácsonyi és újévi

Ajándék- tárgyakkal

láttam el és arra törekedtem, hogy a legtovább menő igényeknek a legpontosabban eleget tehessek.

Minthogy áruimat legelső kézből, a legnagyobb czégektől és házaktól szereztem be, azon kedvező helyzetben vagyok, hogy a legjutányosabb árakban szolgálhatom ki a nagyérdemü közönségnek is.

Mint eddig, ugy ezutánra is a nagyérdemü közönség b. pártfogását kérve, maradok kiváló tisztelettel

Drágomán S. J.

Haszonbérbe adó birtok.

Tamás Károly kir. itélőtáblai biró tulajdonát képező, Betlenfalva községben levő belső telek 1900. április 24-től haszonbérbe kiadó.

A feltételek dr. Kovács Mór sz.-udvarhelyi ügyvédtől megtudhatók.

6

huzásra érvényes jótékonyczélu — sorsjáték a budapesti poliklinikai egyesület kórháza javára — sorsjegy ára csak

1 korona.

Főnyeremény

100,000

korona ért.

5 nyeremény à **20,000** kor. stb. ért.

Kivánatra 20 százalék levonással készpénzben kifizettetik.

Első huzás visszavonhatatlanul **már január hó 4-ikén.**

Megrendeléseket pontosan teljesit:

a nagy jótékonysági sorsjáték kezelősége

a Budapesti poliklinikai Egyesület kórháza javára

Budapest, IV., Kossuth Lajos-utcza I. szám.

Kapható e lap szerkesztőségében.